

Niamuno Sargas

broliams Lietuviņinkams žines pranešas.

„Niamuno Sargas“

Tilžeje, kas ketvergą išdūdamas, kaštūja prie arčiausiojo pušto ar per gromatnešį apsteliūtas ant bertainio meto 50 peningū, su prinešimu į namus 65 peningūs. Ir pati laitraščio išleistuwe Tilžeje, pylimo ulczoje (Dammstraße) 2. bute, priima apsteliawimus arba išsirašymus.

**Žernai mylestim cecorystę,
Drasei užtaršim lietuwnstę!**

Apsakymai

„Niamuno Sarga“ ištatomieje kaštūja po 10 peningū už kožną smulkeis raštais išpaustą eilutę ir yra šio laitraščio išleistuweje priimami. — Gromatas ir rantraščius del laitraščio siuncziamus priima redytūwe Tilžeje, pylimo ulczoje (Dammstraße) 2. bute.

16. num.

Tilžeje, 21. aprilį 1887.

2. metas.

Niamuno Sarga

dar wis galima prie kožnos cecoriskos puštos už 50 pf. ant meto bertainio apsteliūti.

„Niamuno Sarga“ redytūwe.

Iš Vokietijos.

Iš Berlyno. Diešpats cecorius geriausioje šweikatoje šwentės praleidęs ir utarninke po šwentės ilgesnį susirodawojimą su kunigaiščziu Bismarkiu turėjo, kursai po tam ant trumpo czeso į sawo dwarzą Friedrichsrub iškeliawo.

— Karalunas pėtnyczioje su sawiškais į maudyklę Ems parwyko ir mišlyja ten kokes ketures nedeles užsilaityti.

— Princas Wilus dar wis mažuma del sawo ausiu ligos kentėti tur, iš kokios priežasties jam dar wis labai czedytis reikia.

— Beweik kas nedelę troppjas, kad wiens umūse paklydusiūju nor į cecoriskąjį paloczių įsiweržti. 18. šio mėn. ir wėl toks bednasis turėjo buti suimtas ir į beprocziū butą gabentas. Toje paczioje dienoje bando nekursai darbininkas Kerucke į karalunišką paloczių jeiti, kadangi, kaip

jis sake, „su wiena princese susižadėti“ nor. Mažuma drqfus geidawimas. Su jūm taip jau, kaip su wiršuje minėtu padaryti turėjo.

— Bunto rotui yra dabar paskutiname laike 134 milijonu markiu pawelhta. Nū tu pinigū pareina 47 milijonu ant saine pawelhto waifto padaugsinimo, o kitkas bus del budawojimo nauju kazernu ir del tobulingesnio isfredimo zalnieriu suwartojamas.

— Per cecorystes apsakymu laifką „Reichsanzeiger“ paskutiniūse dienūse naujasis zokanas apie itaišymą nauju karališkū gelžkeliu ir tam lygus daigtus, apgarstintas. Raštos ant to pasidaro iš wišo kokiu 71,334,000 mk. Iš tu pinigū prigul ir 5,414,000 mk. del budawojimo naujo gelžkelio nū Tilžės ant Stalupėnu link.

— Pinigū ministeris von Scholz cecoriui utarninke ilgesnį pranešimą laike. Sakoma, kad tame pranešime daugiaus šnehta buwo apie naujus užmanymus del brangwyno ir cukraus mokesczio; tūjau po welytu atlaidu tie užmanymai šaimui bus ant apmąstymo įdūdami. Prusiška ministerija jau šwentą dieną apie tai susirodawoja, o kunigaištis Bismarkis jau antrą welytu šwentę cecoriui apie naudą tu mokescziū išgulbęs ir dabar ponas ministeris von Scholz nū cecoriaus bus pawelyjimą gawęs tūdu du užmanymu bunto

rotui del permėginimo įdūti. Weliaus mes galėšime placziau apie tus mokesczius pranešti. Apie zokoną del spiritaus muito ir dar neko twirto nežinoma.

Iš swetur.

Iš Holandijos. Karalius Wilus III. praėjusioje nedeloje sawo 70. gimimo dieną šwentė. Prie tos šwentės wiši jo padonai, o tai ipaczei Amsterdamo mēste, progą emė, sawo walbonui širdingiausiu budu wiernybę ir meilę isrodyti.

Iš Prancuzijos. Iškisiot Prancuzams wis nenor pasifekti Tonkingo žemėje dawadą padaryti. Wel ju zalnieriui paskutiniūse nedeliose smarkias imtynes su „jūdaisiais“ turėjo, prie kurios paskutiniējie kelis sykius ant Prancuzu wiršy gawo. De to wišo dar prisideda, kad ipaczei šime laike prancuziškējie zalnieriui to krašto orą nepakel ir daugumas iš ju serg. Rodosi, jog Prancuzai nėkadōs neįstengs, ten dawadą padaryti, jeigu ne daugiaus waifto ten nusiūs.

Iš Italijos. Ne wien iš masolikstos pušes, bet ir nū Prancuzu Italijai wišokias klapatas prie raudonuju juru daroma. Italiskia sargybė iš nežinu sugawo gromatą, kurioje prancuziškās konzulis su Abeshnu karalumi del slapto susibuntawojimo susirokawo. Rods sakoma, kad šis derėjimas

Apie atgawinimą musu lietuwiškōs kalbos.

Pranešimas laifhtas d-ro Sauerweino ant susiejimo draugystės „Byrutes“ Tilžeje, 13. mercą 1887.

6) (Pabaiga.)
Beje, jiems dar maczija wėl ir wėl prišaukti: „Ar tu ne žinai, kad tawo kalba wiena iš gražiausiuju ir seniausiuju Cyropōs yr“, arcziausey dar sutinkanti su pagirtaje senuju Brahmanū sanskritiskaje kalba Ryt-Indijoj“, o tay jiems priimti su mano giesmele:

Kaip dywinay man judin širdi
Kalba mieloji Lietuwos!
Man ding, kaip kad mes balsą girđi
Anos senowes tolimos.

Kaip Azijoj' pirma išejo
Musu žmoniū tėwu tėwai,
Pirm neng prie Indaus dar skambėjo
Pirma giesmė sanskritiskay,

Kad wišos, kad lietuwiškioji,
Cyropōs ir kožna kalba
Ir negywa jau kelintoji,
Kruwoj' dar buwo ir wiena.

Tai buwo kaip žmoniū jaunyste,
Kai rytas koks gadyniū dar.
Tada buwo žmoniū draugyste,
Kai wiennamiū, ne kaip dabar.

Tada šwieži pirma rasele
Dar šwiete ant sutwerimu,
Ir islawojo saw wietele
Grazūs linkmums, ir tarp senū.

Dabar jau wafars, jau senyste,
Jaunasis swiets pajenes jau;
Bet tikt toli aną jaunyste
Saldžey sapnūdamas dar matau.

Sapnais man atgawina širdi
Kalba mieloji Lietuwos;
Man ding, kaip kad mes balsą girđi
Anos jaunystes tolimos.

Jiems, tai esti tokiems dar pusgywiems maczija prišaukti ir aną mano giesmele:

Lietuw'niņkus aš myliu taip
Kaiptawą, kaip draugus,
Kaiptarietelius, wisur wisaipt,
Kaiptawo broleliņkus.

Iš seno czeso ju kalba
Man daug, daug pasakoj',
Kokia mums buwusi pradžia
Toli ten Azijoj'.

Ten yr' dar žeme tolima,
Dangunlink tyl' kalnai,
Ten augo mums miela kalba,
Ten sentėwiū namai.

Ten žmones dar kelis žodzius
Suprast gal su mumis,
Diems „Diewas“ yr', „Sunus“ Sunus,
Ir Gire yr' „Giris“.

Kleboim šwentis' raštūse,
Senoji ju kalba,
Azjos ir kitis' kraštūse,
Mums lyg pažįstama.

Iš tos pradziōs esme wiši,
Iš ten ir Wokietzei,
Bet permainingi yr' titi,
Mes kalbam kaip seney.

Kawokim tay-gi kalbą dar,
Kawotina ir bus.
Diewe kawot, žegnot dabar
Ir wis Lietuw'niņkus.

O štai wėl tokiems gal ant naudōs buti,
jiems priminti, kaip mokitieji žmones wišu Cyropōs kampū dabar lenktyn pagir lietuwiškōs kalbōs

grožybę ir senatwę, kaip ans pagirtafis ir mokitafis engliškās Lordas Strangfordas.

London Mieste yr' daug žmoniū,
Ir daug yra moktin,
Yr' dywu daug ir pramoniu,
Ney wiens ne suskaitytu.
Ten sutilau ir Lordą,
Su prawarde Strangfordą.

Ans ankstas Pons, mokits labay,
Kalbu taip daug mofėjo,
Kad ir su Turkais turkiskay,
Lyg su sawais kalbejo,
Ans pats mokstas Lordas,
Su prawarde Strangfordas.

Bet kokią kalbą mišlyjat
Kad už kias pagyres?
Katrai tą jus tikt weryjat?
Garbės ženklus paslyres?
Ans pats mokstas Lordas,
Su prawarde Strangfordas.

Tai buwo tikt lietuwiška
Musu kalba šenoji,
Paitucziū norint niekinta
Bet mums ant wis mieloji.
Je garbino ans Lordas,
Su prawarde Strangfordas.

Jos žodziei, sake, už wišus
Žodzius kalbu wišokiu,
Palaitą but tikrus balsus,
Daugiaus neb' esant tokiu.
Tai sake girdams Lordas,
Su prawarde Strangfordas.

Ir kas ne nor' tikteti tai,
Toks tikt te atkelianja,
Tay noriu jam parodyt, štai
Tą raštą puikū, naują,
Kurį paliko Lordas,
Su prawarde Strangfordas.

be žinės ir pritarimo prancuziškios valdžios nusidavė, o kad ir prancuziška valdžia tą konzulį tūjau atgal vadino, ale rasi Italijenai dabar tik šiel tiek numanys, ko gero jie nu Prancuzu tame dalyke sulaukti galetu.

Jš Englaunto. Tūjau po welyku saimas į darbą stojo, ir užsiėmė antrūju apmąstymu valdžios užmanymo žokano dėl suvaldymo Irlanderiu. Ponas Gladstone priėmimui to žokano labai priešijasi ir pasitūnę šventę buvo taip wadiname Hyde-Park rasi daugiaus kaip 100,000 žmonių po plynum dangum susiję ir dėl priėmimo to žokano rodawojosi. Susijimas, kad ir labai skaitlingas, geriausiame dawade nusidavė. Žmonės per tai išrodė jog, nenor įvedimo to naujo žokano.

— Po keliu mėnesiu užsitrukūnimo Englanderai su Maskoleis weli pradeda derėti dėl sudawadyjimo Afganijos rubežaus. Englanderai nusijuntė du wietininku į Petrapišę, butent wieng oberštą ir wieng kapiteinį, idant wiršuje minėtaiis derėjimais užsiimtu.

— Parlamentiški butai labai atsargei uždabojami nu žemės kaip ir iš wandens pusės. Dijojo kad Irlanderai arba Anarkistai, kurie dėl užmanymo irlandiško žokano ant waldžios labai įniršę yra, ne kokią piktadėjystę promyhtu.

— Pirm kofios nedėles atleke žinė, kad iš Amerikos parėjo garlatis su dynamytu, norėdamas į Irlantą nubėgti. Waldžia tūjau išleido paliepinimus, pagal kuriuos reikia kožną wiengą iš ten atkeliaujantį suimti, kursorai negalėjęs pasitiktinai išsirodyti. — Szendien ale laikraščiai pranėša, bui tai tik tufszia paskalba esanti. Kam dabar weryti?

Jš Maskolijos. Mylistai dabar wienu apsahtymą išleide, kuriame apreiskta, kad du prieš carą bandytu nužudymu nusiprosnai buvo, ale laike triju mėnesiu caras jau wis nerokūšis tarp gywuju. Toliaus tas apsahtymas robs tame pritar, kad dabar wisūtinai maistias negal buti, mislyja

ale, kad su nužudymu gwoltauninku ant to pasidarys keliq. — Keliuse laikraščiuose labai bijotinos žinės apie sweikataj carenės randasi.

— Zion labai procemowasi dėl igijimo žokano ant įwedimo mofesnio už keliones pasq. Per tai kelionė į Maskoliją dar bus klapatingiaus, ne kaip jau dabar yra. Dar ale nežino, ar reikia šitą mofesni ant pasu į swetimas žemes iskeliaujencziu Rusu, arba ant pasu į Rusiją atkeliaujencziu swetimuju uždėti. Rasi pirma žiures, kofiu budu daugiaus užpelnyš, ir pagal tą po tam laikyfis.

— Jš mēsto Kiew rašo apie wiengą labai swarbią promą prie karo sudo. Užziuretojei wienuo plaišiniimo daigtu padetuwēs, tris iš augštu zalnierystēs stonu ponai, tapē po 11 dienu trukusio ir po užrakytomis durimis nusidawusio sudyjimo ant patrotjimo wisūtinu garbēs teisybiu, ir ant užsilaitymo Sibirijoje per wisą sawo amžiu prasudyti. Prasudytieji buvo iš minėtos padetuwēs mylistams plaišiniimo daigtus pardawę. Po tam bijodami, kad tai žinoma pastotu, jie tą wisą padetuwę į orą išlakindawo. Returis zalnierius prie to sawo smertį rado, o aštuni tapē sunki sužeisti.

Jš Lietuwos.

Jš Tilžės. (Priesaikintuju sudas.) Ant apstundos jūlo 18. š. m. sedėjo skardininkas Frig'as, darbininkas Sziaulinskis ir Wiliuwaitis, mēsininkas Moreikatis, wisi iš Jsrutes bawdžiwos kalesimo atgabenti, bei kupczius Hübš'as iš Tilžės. Jie buvo kaltinami arkliau waghstēs, netikru atestu wartojimo ir wogtu arkliau priėmimo. Frig'as gawo 3 metus ir 3 mėnesius bawdžiwos kalesimo, Sziaulinskis 6 metus bawdžiwos kalesimo, Wiliuwaitis 5 metus bawdžiwos kalesimo, Moreikatis 3 metus ir 6 mėnesius bawdžiwos kalesimo, o Hübš'as 3 mėnesius paprasto kalesimo.

wiausias daitas yr', o apie tai ir musū istatai daugiausej kalba. Wisay numirusius reisejo ir priekelti, ir pabudinti, ir atgawinti. Pusenumirusius reisejo tiktay pabudinti ir atgawinti. Gywus tiktay reik atgawinti, ir gana.

- Kofiu tay budu?
- 1) Jšleidimū knygū. Beje geray, ale reik ir tokias išleisti, kurios tikray ant naudds butu. O pasistubikime su tūm, kad išleistumbim geras knygus apie Lietuwōs nusidawimus, apie swieto nusidawimus, apie Lietuw'ninkū gawpadorystę ir wislą, kas jōs pagerinimui gal šlužjt, ale progai prisišulant, ir apie kitus jūjū dwasiškus reikalus.
 - 2) Pranėšimais arba skaitymais. Beje, ale ne tokieis, kurie wisus galimus bey negalimus daitus suglaudžia, tiktay ne tay, kas su Lietuwa darbą tur ir Lietuw'ninkams ant gero gal buti, bet atpencz tokieis, kurie tikray pasinešia ant Lietuwōs, ant Lietuw'ninkū, ant lietuwiskōs kalbōs, arba šep ant Lietuw'ninkū reikalū bey weikalū.
 - 3) Laikraščiais. Beje, ale ne wienam prieš fitą karaujant, jūjū daugybe wiens prieš fitą kilstancziū, bet (kaip ir pasilikancziūse dalykūse pirm wisfo reikia) suwienytomis šydomis, wienu nedėline ceitunga, polytiskus ir kitus kasdieniskus nusidawimus musū pusēs Lietuw'ninkams pranėšancze, ir wienu tikray literariskū laikraščiu, kūr ir musū pusēs ir Maskolijū pusēs Lietuw'ninkū literariskus dalykus lygey suglaustu.
 - 4) Patobulinimu draugystēs drauganariū lietuwiskoje kalboje ir kalbōs išczyštijimu. Beje geray — tai labay swarbus daitas, ale saugokimies, kad cze ne priteiktumbim daugiaus swarbumo wiršutiniems daitams netaip widutinei butybei. Kalbōs czystybē nesirodo wyriausej tame, kad ney jokiū swetimū žodziū nebutu wartojamiū. Die nesubjaurina kalbą taip daug, kaip musū

J. S. Jš Kalycziu. Paslujos welyku šwentes rytą ant 8 zeg. pasimirė musu ponas kunigas Strelhs po trumpos skaudos ligos. Jis buvo sawo parapijonu labai mylimas, todėl per jo smertį labai apsmutnyta pastoja wisa parapija. Panebelyje 18. aprilį ant 3 zeg. po pietu prasiđejo palaidojimas. Wisos parapijos šwiliu mokytojei pas grabą labai širdį perimanczeis gražels balsais giedojo tą giesmę „ak Jezau, mus dabar pristof!“ Pagiedojus, ponas wyskupas sufirinkusiems swarbeis žodžeis kalbėjo, po tam weli šwiliu mokytojei paslujį perkšmą minėtos giesmēs giedojo. Lawono trukui mandagiū budu į bažnyczią betraukiant, wos galejo keturi žandarai taką atrumoti tarp susibrowusiu lydetoju daugybiu. Bažnyczioje wokiskai mišią kalbėjo ponas kunigas Hoffheinz iš Biktupėnu, Lietuw'ninkams kalbėjo mišios žodžius ponas kunigas Böttcher iš Wilkiskiu. Pirm ir po mišiu giedojama buvo giesmele „ak gražus dangau, tawishe geruju,“ kurią nabaštinkas dar sweikas ir drutas budamas, jau pirm ilgo czeso saw kaip grabo giesmę iššiktyręs buvo. Pas dūbę kalbėjo ponas kunigs Künstler iš Tilžės. Szwiliu moktojams sawo pareizę atlikus palydėti atkeliauwisjeje kunigai bei wyskupai, pagal gražųj paprotį, kožnas kalbeselį iš šw. rašto atliko, nabaštinkui sawo prieteliui saldu atilši welydami pasibaigē ant 5 zeg. laidotuwēs. Palydetoju buvo kofiu 4000 susirinkę. — Tas lawono trukis buvo kožnam Lietuw'ninkui minėtinas, nēsa ant kastaunojo grabo dangczio tarp gražuju wainiku šwitejo ir dwi gražos burtekos lietuwiskus krosus turencziōs. Nabaštinkas ponas kunigas buvo gimęs Lietuw'ninkas ir sawo gimine labai garbėje laikęs yra. Jis paliko labai sunki serganczią naslę ir wieng kofiu 5 metu sunelį, wos 50 metu sulaukęs. 8 metus šlužjjęs parapijai Grof-Friedrichsdorf ir po tam per 10 metus musu parapijoje dirbęs. Jis buvo wienas iš tu, kurie ant lofos nabaštinkū karaliaus

Jeg prasas musiskas žmogus,
Kūns wos žin sawo kalbą,
Wūms netai kalbą ir budus,
Tay rasime pagalbą.
Tay atgabentim lordą
Su prawarde Strangfordą.

Beje, ant galo ragintim tokius tiktay pusenumirusius ir štukūdami ant iškeltimo kalbū:

Lietuw'ninkai, žinrekit tikt!
Kas sawo kalbą nor palikt,
Tas je pardu gal Wokicziams,
Profesoriams ir Daktarams.
Die iš toli atein' dabar,
Lietuwiskay mokinas dar.
Tay seną kalbą jiems pardu —
Jeg nori, patš pawokiczjū.
Cy bukite iserswokiczei
Pralobsite, mau ding, bidey.
Kalba, jey ne patinla jūms.
Brangi bus ir meilinga mums.
Mes garbinam senowę dar,
Jr jūjū wietoj', štay, dabar
Mes norim but Lietuw'ninkai,
Jr jūjū — kofekit wokiskay.

Tokiems dar maczija primjti, kad Lietuw'ninkū wardas bene pradziot' buwēs Liežuw'ninkai, kadangi wos wienu kita gimine pagal prigimtį taip dailę kalbėti, tai esti sawo liežuwj tikray wartoti mofa, kaip tikrieji Lietuw'ninkai ir tikrosios Lietuw'ninkes. Tokiems maczija ir pasikaityti apie Pailuką pasididziujantį, arba apie tai, kam toks Lietuw'ninkas sulhgsta, kūr, sawo kalbą niekindamas, nors wokiskay czerškėti welyja, netaip sawo kalbą kalbėti. Prie tokiū dar yr' lufestis, kad ir kožnas toks skaitymis nors mažumelį tiesog maczijēs. Prie tokiū turim pasizeminti, sawę paczius lyg lygeis darydami su jūjū šilpnumu tam tarpe, kad prieš anus dwasiskay wisay numirusius, o paitay pasididziujanczius kaip pirm parodziau, lygus ginklus turim wartoti, o prieš pasididziujanczius rods ne, kaip anie, ir paitay, bet tikru, tinkancziū ir teijumi budu, ir weli pasididziūt. Tai bus tikras atgawinimas puse numirusiūjū.

Kaip dabar atgawisim dar tikray gywus esanczius Lietuw'ninkus? Na, tai rods leng-

Puristai, kalbū tikrieji Parizėjosei, mislija. Ale kad koks swetimas žodziū suglaudimas, kofia swetima ir lietuwiskōs kalbōs budui priestaraujanti žodzio mislis išbrauja į kalbą (pacziū tokiū išczytytojiū kaltybe), tai rods ję subjaurina, kaip musū Jšganitijos ir sawo, kad ne wiršutinei daitai, bet tiktay dwasiška neczystybe žmogū neczystą daro. Sakyti „pasilaityti“ pagal wokiskajį žodį „sich unterhalten“, wietoi pasikalbėti, yr' durnesne klauda netaip wartoti tikray wokiskajį žodį „lonūti“. Sakyti „skrytis“ užjūt safēs „kreizas“, yr' taip daug, kaip wietoj' kofio nekasto swetimo žodzio tokiū lietuwiską žodį wartoti, prie kurio kožnas tikrausias Lietuw'ninkas labjaus rato sawo wežimo, netaip kofio karalystēs idalinimo atsimis. Aš nesenej wienu jauno, jau rodos, wisay wokiskay užaugintą žmogaus sutaisyhtą perstatymą iš wokiskōs kalbōs paskaicziau. Tas mielafis jauns Lietuw'ninkas jau rodēsi wisay lietuwiskay ney mislyt negalejo. Jis labay saugojos wokiskū žodziū, wisay kaip Parizėjofus raugo; ale wisas žodziū sudejimas buvo taip wisay wokiskas, kad tikras Lietuw'ninkas, kursorai wisay wokiskay ne butu mofesjēs, ney žodį pagal žodį į wokiską kalbą atgal perstatyti istengjēs, wos wieng sahtymą tikray išmanēs butu. Toki apkreiptą budą tikray ir aštrey permėginti, prasudyti ir išwarjti, o tokiū budu kalbą išczytyti, tai swarbenis pagerinims kalbōs, netaip wienu arba kito swetimo žodzio pasibaifėti ir, idant nu jo apsilentumbim, kofį naujaj padaryhtą, žmonėms wisay nesuprasting ir kūczes ir jūktina žodį įwest norėti — nēsa jūf suprantamas daitas yr', kad kalbōs nauda ir mieris tikt pirm wisfo tai yr', kad žmones išmanjtu.

Na, mano mielieji prietelei, dabar ant wienu sykio bene gana, ir daugiaus netaip gana, esu pranėšęs apie musū atgawinimo darbą. Rasi per aštrey kalbėjau; ale

F. W. IV. tam stonui ismokinti ir prigawyti tapę. Jojo atsiminimas pasiliks ilgai wisu firdęse is arti ir toli — ir mes jam saldy atilsi welydami istareme: „Atsiminimas teisojo pasilikt žegnoneje.“

Įš Saugu. Antrąjį welyku šwentę ant nekurio dvaro atėjo kofjai ten walkunas ir prašė nū waitu, kurie wieni nameje buwo, walgyti, grumzdamas šep nufauti. Waitams pradėjus šauti ir žmonėms atsiradus, walkunas paturė, tapę wienof pagirėje sugautas. Misyja, kad tai wienas is tu wagiū nū Bismarkio Kolonijos.

Įš Rusnės. Nekursai laukininkas Harder'is nesenei beardamas ant lauko staiga sukrisdamas mirė. Stabas jį buwo istikęs.

Įš Ramuciu. Grabupūse pas ukininką W. ugnis wisas trobas į plentą ispuštyjo. Morint ir buwo wisas ipirhta prieš ugnies isladą, wienof tik ukininkas per nudegimą daug trotyjo, kadangi wisas ir wisos gaspadorystės padarynės ugnyje pražuvo. Apie ugnies prasidėjimą nėko tikro nežinoma.

Įš Gittunu. Maskolei sawo welykas ir šimet, kaip kas metą, gana iskilmingai praleido. Kaip žinoma, yra prie ju budas pirmuju welyku rytą bucziūtiesi be stono atsthyrimo. Wiena czesnis po kitos praleidžiama. Nei wienas sweczias neišaina nepasotintas. Gaspadorius pirmąjį dieną sweczias priėmęs, antrąjį dieną patšai eina į sweczias gaspadinei nameje pasiliektant, priplustanczias wiesnės paczestawoti.

Įš Allensteino. Kaip žinoma pradžioje šio mėnesio atrado netoli šio mēsto moteriskę su sutruškinta kaulole negywą grabęje. Tos piktadęjstės kaltinami jau 5 wyrat įtraukti. Prie wieno rado drabužius, kraujais aptaškytus. Rasi weik pasijęs žmogžudį israšti.

Įš Garuſec. Darbininkas Janowski ant swodbos nekurio kaimyno sawo dwieju pusbroliu is nekurio tarp ju prasidėjusio waido tapę už-

muſtas. Apkaltintuju žmogžudžiu į Grandenco kalėjimą yra nugabentu.

Įš Grandenco. Szime pacziamė krasťe ir kita šiurpulinga piktadęjstė isprowyta. Nekurioje giroje senasis kerdžius Krulys su perpiautu kasku negywas grabėje nesenei tapę atrastas. Žmogžudžio brolis, kurs prie tos piktadęjstės drauge buwęs, jau kalėjime sėd. Paties piktadėjo dar nesurado. Galwa beweil nū liemens nupiauta. Wisas weidas suraižytas: matyti, kad pirmu kartu razbaininkas nėra prie kasko priėjęs.

Tiesos žodi sumyne.

Mano žodi sumyne, mano balsą užgyne,
Šie darys kaip patiks.
Kad manę ir numjtu, mano balsą užgitu,
Tik tiesa pasiliks.
Tiesos žodi sumyne, tiesos balsą užgyne,
Kurs melus nor nufmaugt,
Kurs užbrandžia uždrausti, Diwo žodi prispausti,
Kur jis firdy nor augt.
Diwo žodi sumyne, Diwo balsą užgyne,
Kurs haugina melus,
Kurs atdengt nor ktrystę, o atdengt weidmainystę,
Klastą wyt lyg pelus.
Meilės žodi sumyne, meilės balsą užgyne,
Kurs už Diwą kowoj,
Kurs senuju linkmybę, o jaunuju wiernybę
Su kalba isklamoj.
Sudo žodi sumyne, sudo balsą užgyne,
Priesininkai isdyks —
Dabar matau cžęq, kad užtarti reik tiesą,
Priesininkai isnyks.
Tiesos žodi sumyne, tiesos balsą užgyne,
Tik gywa yr tiesa,
Tik tiesa ir teisybe apgalės wēl tamybę;
Syki tik bus šwiesia.
Mano žodi sumyne, mano balsą užgyne,
Manę tokie n'įzeis.

Tik Diws atneš pagalbą, weik kitokią wēl kalbą
Diws kalbēt gaus su jeis.

Dras. G. J. J. S. is/Gr.

Gromatnyzia.

J. S. Labai delni už atstytą rašteli. Kaip matai wisą suwartojau ir labai susigadėja. Labai melščiau tawęs, kad butumbi toks geras, man tankiau apie šį tą tą atstytai, wisados bus su delawone priimta, ir kur reikia panaudota. Labas dienas!

M. P. Szilgalituse. Pinigai del tu penku abonentu parejo iki manęs, ir tħjau wisą parupiniau, to rekejo. Per gromatą rašiau taw placziau, ar įq gawai? Ar žinomieje abonentai dabar „Sargą“ gamma?

J. S. Didž. Algawistituse. Tawo apsatymas fastūja 1,50 ml. ir gali gromatu marfutėmis islysti.

Turgaus prekios.

nū 16. aprilio.

	Tilžeje		Klaipėdoj.	
	m. pf.	m. pf.	m. pf.	m. pf.
Kwieczci	7 70	8 30	6 —	6 50
Rugei	5 30	5 50	4 75	5 —
Miežei	5 60	5 80	4 —	4 50
Awizos	4 70	4 75	2 50	3 —
Žirnei, baltieji	5 50	6 —	6 —	6 50
Žirnei, raimieji	7 50	8 50	6 50	7 —
Roputes	1 70	2 30	1 40	1 50
Semenei už naujaji šepelį	8 —	9 50	—	—
Dymotai už centnerį	20 —	24 —	—	—
Kiaubei už kapą	2 25	—	2 40	—
Pywas už 100 lyteri (bavr.)	24 —	—	—	—
Brangwynas } už 100 lyt.	—	—	—	—
Brangwynas } už 1 lyteri	—	—	—	—
Swiestas	—	70 — 80	—	80 — 90
Kiaulena	—	50 — 60	—	50 — 60
Jautėna,	—	35 — 50	—	40 — 50
Wersėna	—	35 — 45	—	30 — 50
Awincziana	—	35 — 40	—	40 — 50
Grustiene, prašta	—	17 —	—	—
Awizų krūpai	—	22 —	—	—
Szienaš } už centnerį	2 —	3 —	2 —	2 50
Sziaudai } už centnerį	—	—	1 75	2 —
Sziaudai už kapą	21 —	24 —	—	—
Linai už centnerį	—	—	32 —	—
Malta, tieta	—	—	44 —	46 —
Malta, mintšta	—	—	40 —	44 —

Įš Lazdynū lazda
Ta tinka netikiems
Paastrinta kalba
Gera bus pusgywiems.

O Dieme dūk, kad tame ir wisay tikray sutiktumbiu wisi. Dieme mums ir tikrą drajumą dūk, kad ir wisiems priesininkams ant patycziū — (o jūji jut ne labay menkay turime) — sawo swarbes ir suntes pareigas atlikstumbim.

Jey keli priesininkai — ypaczėj wiena pažįstama gaujele — mus rasi wēl bjauriauseis žodzieis, ir begedįskiauseis melais, prascziausiu užmoketu plunksniū patkais barimais, o dar pakefneis grumzdimais (kaip syf anūm wieno žemiasio repliotojo man prišauktuju žodeliu „šufktu“) anus ir ypaczėj manę apninta ir kas žin kofkieis purwū ginklais užpūla, tay, mano prietelei, kur kofznas rasimies, atkartūkim sawo mano žums pažįstamąjį giesmelę:

Mieloji Lietuwa.

Aplint manę jau tytoj' wēl
Neprieteliu kruwa;
Manę n'aplenczia tawęs del,
Mieloji Lietuwa.

N'aplencz tawę, n'aplencz manę;
Jut gitis galima,
Aš wis šowesiu už tawę,
Mieloji Lietuwa.

N'aplencziamus, o ben prafeiks;
Diws su mumis — gana;
Papeiktas bus, kurs mus papeiks,
Mieloji Lietuwa.

Tegul te tytoj' wis aplint
Tokia pihta kruwa;
Tikt už wisus kampus patint
Mieloji Lietuwa.

Tay dirbkime už šitą mieląjį Lietuwelę, kol tikt ranką kelti istengiam; dūkim kits kitam ranką, kad ney jofioj biedoj' ję ne prastosim, bet kad wiernay prie jōs pasiliksime, o ir wisur procewosimies kudiū firdis prie gimdytoju priversti. O, kitiems dirbant už aukštus žmones ir už aukštą moklą, tay mes laikymies prie žemųjų.

O šitai musū žadėjimui bey apsiėminui bukite ludininkes ir lyg draugalkos jus artimos wisnys senosios šwentosios Miamunelės, kurios bene jau nesinišlijot, kad dar ant sawo krasťo wieng drąsų žodi lietuwisłay kalbant girdešencziōs. Užkite, užkite, jus seni aužolynai, kur nors wiens arba kits aužols dar bus gyws, kurs pirm puse tustanczio metu dar mate ar Wytauczio kareiwjus, ar jo priesininkū tarnus, į karą jojant. Užkite, užkite, jus seni eglynai, kurie su smutnu gaudimu tiel sykiū man sawo pasigodimus praneket del isnykimo, jey ne del isnaikinimo musū garbingos lietuwisłos kalbōs. Užkite, užkite, jus cze mums artimos senos karunos lietuwisłū regimentū, kurios syf pirm beweil dwejiū šimtu metu, lietuwisłoms karū dainoms be skambant lietuwinkū kareiwjus už naujaji Prusū karaliaus wainiką į smertį, į laimėjimą nuwedet, tenay toli prie Turyno miesto. Beje užkite, užkite, jus ludininkes lietuwisłto draumo ir lietuwisłos wiernybės iki smertiēs.

O tą paczę wiernybę dabar ir mes žadėkim is naujo kaip sawo Ciecoriui ir Karaliui, taipojau ir musū mielajei kėwynelei Lietuwelėi, su žodzieis ands mano giesmelės, kurę ir syf wiengą dieną tarp wėtrū ir pusnyū susirinkusiem Lietuw'ninkams pirmą syki prišaukiau:

Lietuwa ant wisados,
Aš n'uzmiršu niekados,
O jey swetimoj' bales'
Žemes tolimoj' daleis'
Gywasį reites pamesti,
Smertį kad reites isfesti,
Kad pastiausį kwapą trauksiu
Jr tada dar taw prišauksiu,
Aš n'uzmiršu niekados:
Lietuwa ant wisados.

Tie žodziei manę lydėjo ir mano firdyje wis is naujo atskambedawo iki tolimū pietiniū kampū bey jurū, kur po žerincze saulute Afrifōs ir tolimoms giminiems isganymo žodi ne po kofka swietisłka, bet po paties Pono Diwo karuna isguldyti procewojaus, kaip aš tą patį žodi ir ficzion, kur Diwo malone jį jau seney žmonėms jūsi prigimtoje kalboje dowanojēs buwo, jį tikt ir dabar

prieš wisas cžęš wētras jiems su Diwo padėjimu nors islaikyti norēciziau.

Jey daug žmoniū manę del šito pasiprocewojimo kofioja, purwais apmeta ir persekineja, tay tiktay dziaugius, nęsa musū isganytojis sako, kad tie isganytingi yr', kurie teisybės deley persekinejami. O jey ir tarp lietuwininkū pacziū daug tokiū isgamiū randasi, kurie ne tiktay wisą tokią proce, bet ir wisus sawo paties apierawojimus už wargstanczius wienais apmūdais, kofiojimais, melais, prigawimais bey persekinejimais atlygina, tay ir tai manę mano darbe ne sugaišis, o aš, tikt sakysiu su anūm pagirtuju žodziu is Gryfonū senowēs: „Jey aš tawę myliu, kas taw rup?“ O jey šitas musū, rods kits fitą pažįstancziū o wisū kits fitu ir tikray pasitifeti galincziū susiejims rasi kaip pirmasis, taip ir nū mano pufēs ir pasłkiausias buti turėtu, tay melbzau, kad toliaus kowodami už kalbą, ir manęs n'uzmirštumbit, kurs fitą šwentajį darbą užmaniau ir pradėjau.

Alle jey tikt rasi ir jus wierni Lietuw'ninkai ir manęs, ir musū swarbaus darbo galētumbit užmiršti, tay anomis manęs minėtoms užianczioms ludininkies dar priglausciziau anas eglū bey pusniū gireles, kurios man is Lietuwōs praicitinēs ir biedū taip daug smutnōs žimōs sawo užamū yr' pranekusios.

Užkite, užkite, tay ir kitiems tą paczę smutnąjį amžiu žinę.

Beje,

Girioje Wiršuneles,
Egles Paniamuneles,
Gedulingay giebolit,
Mano giesnė kawokit,
Kad ir žmones palieta,
Manę laiko už nieta,
Užkit jus, kaip kowojan,
Jusu kalba kawojan,
Man giesminu šepkit kardą,
Wetroj užkit man wardą.

O su tūm pabaigdamis sakau dar syf: „Lietuwa ant wisados.“

Galas.

Apšakymai.

Wisu

pigiausia įsigijimo vieta
dėl galanterijos ir mažų
tavorų.

Geru lazdiui nu 25 pf. prasidedant;
drutu pelnešiu su patentine 50 pf.;
dvylika tikrai geru blyfederiu tik 20 pf.;
pirštiniu iš giju, šilku ir glazesturos
pažįstamai pigai. Tik vien wisu ge-
riausius

parniziskus guminius skalbinius

už fabrikes prekas. Ynikias korzetas
nu 75 pf. iki 3 mk. Ziegorsius lencin-
gelius, šlipus, keliones kupertus, siuwimo
priewoles, gromatu delmonas ir t. t. už
pažįstamai pigias prekas.

M. Hackelberg

Tilžeje, wandens ulyczioje 28.
Kožnas kudikis kromą paroda.

Daržowiu, lauku ir kwietku

sėklos

dėl pawasario jau parėjo.

Hugo Kohlhoff Tilžeje.

Pawasariui

prisiulau dėl dirwos įkretimo super-
fosfata, tomaszłaku miltus,
kalidruska, chilisalpeteri ir t. t.
už pigias prekas.

Ludw. Hohorst

Tilžeje, aukštaliu ulycz. 1. num.

Klorkalki, natrona,

kaip ir wisas zortas

muisu ir kitka

prisiulo geriausioje ipatybėje
pigiausie

Hugo Kohlhoff Tilžeje.

Wisofias zortas

runkeliu sėklos

kaip ir fitas

lauko, daržowiu ir kwietku sėklas

prisiulo

Carl Weede Tilžeje.

Wisofiu zortu

silkiu

prisiulo pigiausie

R. E. Broschell, ant žuwiu turgaus.

A. Brauer

Klaipėdoje.

Lietuwiskas milu fromas.

Prisiulau

brižu labai geru milu, bukštingiu,
kusbaju,

kaip ir wisus fitus

manufakturu tavorus

už pigiu pigiausie statytas prekas.

Tai pojau wisas sortas audziaumu

bumbulu,

wilnu ir mažynu giju wislab tik ekstra pryma, taip pigie
kaip kožnas fits.

Ant tankaus aplankymo pakwiczia

A. Brauer.

! Pigei !

Kadangi trobos, kuriose sawo

kolonial- ir materialtaworu

= kupczyste =

turiu, šiame pawasaryje tur buti perbudawojamos, pardūdu aš
wisus taworus

už labai numaziutas prekas ir meldziu garbingus Lietuwiniuntus
manę tankei aplankyti, werną paslužyjimą pažadėdama.

F. W. Elseit

Tilžeje, wokisfoje ul. 44.

Pirm metu Senat & Butchereit.

„Niamuno Sargas“

išeina Tilžeje kas ketwergą didziuju
laidraščiu kwarmoje. Apsteliawimus
ant fito laidraščio priima tožnas
cecoristas pustus už

50 pf.
ant bertainio meto.

„Niamuno Sargas“ užtars
Lietuwiniuntus, rodydamas jiems tikrą
kelia dėl išlaidymo motynos kalbos
ir dėl pasielgimo taip wernais ir
tikrais sawo karaliaus padonais. To-
liaus „Niamuno Sarge“ rasti
išguldymai wisofiu polytistu klau-
synu; žines iš wisu sweto kraštu,
iš Wokietijos, iš mielosios Lietwos;
papasakojimai rusu ir stutauinio iturio,
pamokslai, turgaus prekos iš Tilžės
ir Klaipėdos, berlyniškis rubliu tur-
sas, gromatnyzia ir t. t.

Apšakymai

už skiltinę eilutę po 10 pf. parofu-
jami, wanda wisoje Lietwoje didziau-
siai praplatinimą ir yra priimami
„Niamuno Sargo“ spauswėje
(Weyerio & Arnoldto) Tilžeje,
Dammstraße 2.

Kadangi meto bertainis jau
baigiasi, meldziame mielus Lie-
tuwiniuntus „Niamuno Sarga“
tū greicziaus apšteluoti, idant
prisiuntinėjimas nebutu trik-
dintas. Prekia jul yra tolia maza,
kad warguzis bei bagoczius tai leng-
wai gal įstengti.

Kožnas, kurs dėl „Niamuno
Sargo“ už ateisenti meto ber-
taini parupis 5 skaittojus,
gaus 1 ekempl. musu laidraščio
per eziają meto bertaini dykai.

„Niamuno Sargo“ redytuwe.

Mundrus

waikins,

kurs lusa tur i rubsiuwius
išsimokinti, gal maldūtis pas
rubsiuwiu mistrą

R. Springer'j

Tilžeje, wokisfoje ulycz. 12.

Sznotą

senu langu

gali labai pigei pirkti Tilžeje
Bachhoffstraße 14 num.

! Pigia parwinyczia !

Titru nemaiszytu

= parwu =

kaip antai: jūdu, šwėsei mēlynu,
lyla, tamsei mēlyna, rusu,
žaliu i. t. t.; nusiparwawimui
wilnu, linu, giju, ceikiu wisofio ma-
nierio, su lietuwiskai drukawotu pa-
mofinimu gauri

parwu padėtuwėje

Müschoewski & Rapson

Klaipėdoje

Friedr.-Wilh.-ir turg. ulyczios kercz. 17.

Szenebekeriu swiesto druska,
Liverpoleriu wirimo druska,
kaip ir
galwiju bei druskos akmeni
(laižymo akmeni),
wezimu tepalas I. ir II.,
mažynu aliejus
pigiausie prie

Hugo Kohlhoff Tilžeje.

Kraicziamis

prisiulo didziame išsistyrime
porcelanio, kafijos ir
tyjos rykus, stalorikus
kaip ir prie prausimo rei-
kalingus rykus, stiklu
ir kristalio taworus po
wėrniausio paslužyjimo už
tikrai pigias prekas.

William Born,

Tilžeje,

Nr. 3. Wasserstraße Nr. 3.

Prie didesniuju išpir-
kimu prekas dar ipaczei
numaziunu.

Klorkalki,

aštiausia zortą, dėl baltinimo giju
ir audimu,

geriausią mullą ir notroną,
pirkti pigiausie prie

J. A. Roeder Tilžeje,

kaip ir jo kupczyste Nagainėje.

Gilkiu,

bačzių gerai supakutu, labai geroje
ipatybėje, pigiausie pas

Hugo Kohlhoff

Tilžeje.

Gatawu patalyniu nu 21 mk.

prasidedant,

Patalu plunksnu nu 1—1,20 mk.

už swarą.

Puku 2,50—3,50 už swarą,

Wisitu plunksnu 30—40 pf. už

swarą,

Neplešyhtu žasiu plunksnu nu 1 mk.

iki 1,20 mk. už swarą,

prisiulo plunksnu kupczyste

M. Markowsky,

pirma J. Stern.

Tilžeje, augštoje ulyczioje 90.

Subatoje fromas yra uždarytas.

Parwinyczia, presawimo bei kemisfo

plowimo auštaltas

nu

A. Wawries,

Tilžeje,

Langašes ir aukštaliu ulycz. lampe.

prisiulo ant parwawimo wilnu, giju,

bumbulu ir šilku wisuje mudos par-

wuse, kaip ir plowimui bei parwini-

mui wisofiu žiupontu ir ponu drabu-

žiu, išardytu ir neišardytu. Namini

ceikei tampa gerai presoti, kaip ir

naminis milas weltas.

Pigiausios prekos.